

72. Amani Hamad Ali al Shuwaib. (2024). Translation as a Learning Method in English Language Learning DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13885366>
73. Fertani, Y. (2022). L'apprentissage des langues étrangères à travers la traduction: de la résistance à l'engouement. <https://revues.imist.ma/index.php/SSDL/article/view/30384>
74. Ellis, Nick C. (2009). Handbook of Language Teaching. Oxford: Oxford University Press.

Лещенко Л.П.

старший викладач кафедри іноземних мов та міжкультурної комунікації
Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

ПРЕСОДИДАКТИКА ТА ПРЕСОЛІНГВІСТИКА У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Анотація. У статті йдеться про методiku пресодидактики та пресолінгвістики, особливості їх використання при вивченні іноземної мови, зокрема у соціально-культурному аспекті міжкультурної комунікації.

Ключові слова: газета, лінгвістика, мова, народ, культура, інформація, міжкультурна комунікація.

Summary. The article deals with the methodology of press didactics and press linguistics, the peculiarities of their use in learning a foreign language, in particular in the socio-cultural aspect.

Key words: newspaper, linguistics, language, people, culture, information, intercultural communication.

Методика навчання будь-якої мови – це самостійна педагогічна наука, базисними для якої в останні роки заведено вважати психологію, лінгвістику, педагогіку, філософію, логіку. Цим взаємозв'язкам присвячено чимало досліджень. Процес інтеграції, притаманний сучасній науці, не обійшов і науку викладання, в результаті чого коло базисних наук, на які спирається і з якими взаємодіє методика, набагато ширше, ніж традиційно вважається досі.

Так, матеріали засобів масової інформації давно використовувались у навчальному процесі з мови, проте ніхто з дослідників не зараховував журналістику до базисних наук методики, не звертався до багатьох позамовних факторів, без яких робота з джерелами масової інформації втрачає свою специфіку, не набуває системного характеру.

Проте, журналістика має синтетичний характер і є органічним складником національної культури. Оскільки саме культура визнана одним із пріоритетів політики у творенні державності України, варто звернутися до тих чинників, які спонукають розглядати поняття «культура» у формуванні обріїв образно-емоційної культурної пам'яті засобами журналістики у кількох площинах, а саме:

- 1) ЗМІ (засоби масової інформації) як явище культури;
- 2) ЗМІ як об'єкт культури (країнознавчий, міжкультурний аспект);
- 3) проблеми культури у засобах масової інформації (тематичний аспект);
- 4) проблеми фаху ЗМІ (професійний аспект);
- 5) проблеми мовної культури та культури мовлення каналів ЗМІ (лінгвістичний аспект).

Перший аспект стосується переважно галузевих проблем журналістики. Другий варто розглядати як складник країнознавства, українознавства, оскільки йдеться про засоби масової інформації України. Цей напрям, до речі, найменш розроблений, оскільки засоби журналістики як об'єкти краєзнавства, країнознавства почали розглядатися не так давно. Третій аспект створює тематико-культурологічний образ ЗМІ. Четвертий – джерело нової інформації професійного характеру для спеціалістів різних галузей знань. П'ятий – царина діяльності лінгвістів, які звертаються до вивчення мови преси в кількох напрямках.

Цей аспект відтворює мовний образ видання. Останнім часом спостерігається підвищення інтересу до вивчення явищ газетно-публіцистичного мовлення в соціо-культурному контексті, оскільки газетно-публіцистичне мовлення як естетичний стереотип певної епохи виступає репрезентом певного типу культури, витвореного й прийнятого відповідними верствами народу.

У дослідженнях «тематичного спрямування» (назвемо такі праці, які вивчали тематичні напрямки матеріалів ЗМІ, аудиторію тощо) відтворювався розвиток суспільства. Ці роботи були підпорядковані панівної ідеології. У полі зору дослідників ЗМІ «журналістського» напрямку перебували питання оформлення, моделювання тощо. Проте, кожен канал масової інформації, маючи спільні ознаки, котрі об'єднують їх у світове поняття «ЗМІ», є феноменальним явищем національної культури.

Взаємини журналістської творчості з духовною культурою через ЗМІ – явище складне, оскільки в поняття «культура» входить значна сукупність знань, пов'язаних з естетичними та духовними цінностями. Саме продуктом синтезуючої діяльності постають перед нами сучасні засоби масової інформації, спілкування з якими людині допомагають усі знання і враження, набуті в різних сферах і

закріплених у свідомості як множинність чинників з різних галузей знань. Адже «будь-яка нова ідея..» є продуктом, що синтезує діяльності свідомості», що використала смислові елементи та їх сполуки, вироблені у різних, часом вельми віддалених галузях людської культури.

Інформаційні інтереси особистості є не лише продуктом синтезуючої діяльності, а й активним мотивом пошуку інформації у соціумі, оскільки потрібно шукати джерела інформації, які б задовольнили запити.

Першість у формуванні інформаційних інтересів належить ЗМІ, процес залучення до спілкування з якими приходить кілька стадій:

- 1) мимовільний інтерес (виникає як первинна реакція на нове знання);
- 2) спрямований (увага привертається підказуванням);
- 3) сформований (самостійно пошук потрібної інформації);
- 4) ініціативний інтерес (самовизначення, що саме відповідає потребам особистості).

Лінгвістичний напрям використання матеріалів ЗМІ у навчальному процесі ми визначаємо терміном пресолінгводидактики. Використання сукупної екстралінгвістичної інформації як явища національної культури – царина пресодидактики, яка дає можливість залучити до навчального процесу всі чинники, здатні формувати «культурну грамотність» й розсувати обрії світобачення, світосприйняття, активізувати мовотворчу діяльність мовою, що вивчається. Як прикладна галузь педагогіки пресодидактика дає можливість віднаходити нові ресурси для стимуляції мовлення, спираючись на позамовні фактори, а пресо лінгвістики звертає увагу у першу чергу на мовний рівень.

Врахування журналістського фактора до того ж сприяє формування педагогічного світогляду викладача-мовника, адже вивчення мови тісно пов'язане з проблемою інтересу й усвідомлення ментальності народу, а тому в навчальний процес залучаються різні канали світосприйняття, світовідчуття.

Пізнання ментальності народу, мова якого вивчається, є активним мотивом споживання інформації і передбачає кілька рівнів: 1) власне мовний, бо кожна мова членує світ по-своєму; 2) логічний, когнітивний – кожна нація бачить себе серед інших, має свій світ речей; 3) прагматичний, або цінний – ставлення до всього

довкілля. Ментальність є тим сукупним поняттям, що входить у кожную особистість не лише завдяки освіті й вихованню, а й підсвідомо, часто-густо завдяки ЗМІ.

Засоби журналістики легко вписуються у концепцію культурної грамотності, їх успішно розробляють дослідники різних країн.

Сама культурна грамотність дає змогу правильно інтерпретувати ті явища, котрі з'являються у засобах масової інформації, пропонуючи різні канали для розширення образно-емоційної пам'яті, ефективні як засоби духовного спілкування між людьми, для обміну ідеями, уявленнями, почуттями в реальній ситуації спілкування.

Національні джерела інформації належить до тих чинників, які формують культурну грамотність носіїв мови, як правило, без посередників, оскільки кожна культурна володіє традиційно актуалізованими фактами.

Журналістсько-методичний підхід відіграє особливу роль у пошуках шляхів гуманізації освіти, оскільки дає можливість ефективно використовувати національні ЗМІ у навчальному процесі з урахуванням національно-культурної специфіки філологічного знання, при формуванні й розширенні знань, конче потрібних сучасному спеціалістові. Ідеться не лише про лінгвістичні знання, що поповнюються на заняттях з мови, при спілкуванні з оточенням тощо, а й про суспільні, фахові науки. Залучення до навчального процесу галузевих видань збагачує слухачів знаннями з майбутньої спеціальності, активізує термінологічну лексику з фаху.

Активне використання різноманітних джерел інформації у навчальному процесі з мови, спадкоємність у цій роботі на різних етапах навчання, залучення суспільно-політичних, освітніх, галузевих видань і передач відповідно до інтересів слухачів. Засоби журналістики дають можливість сприяти мовотворчій діяльності, розширюють обрії пізнання, культурної пам'яті. Журналістсько-методичний підхід передбачає також більш активне залучення до навчального процесу з мови тематичних видань – окремих публікацій, публіцистики. Це завдання подальшої роботи з масовокомунікаційними джерелами, пресодиактика, спираючись на журналістику як на одну з базисних наук методики викладання мови, дає можливість виділити такі напрями занять за матеріалами ЗМІ:

1. країно-українознавчі;
2. професійна лексика;
3. культурознавчі;
4. лінгвістичні.

Ці напрями, хоч і мають різну навчально-виховну мету, сприяють формуванню культурної пам'яті, скорочують культурологічну дистанцію, розширюють обрії світобачення. Взаємоконтакти журналістики з методикою викладання та іншими суміжними науками поживають навчальний процес і задовольняють потреби слухачів у найбільш різноплановій інформації.

Взагалі потрібно нагадати та пам'ятати про важливість комунікації у навчальному та виховному процесі.

Професійна комунікація – це, коли є зв'язок «викладач — студент. Це залежить не лише від наукових можливостей лідера наукової школи, а і його здатності безпосередньо спілкуватися зі своїми студентами. Чим тіснішими є комунікаційні зв'язки між усіма фігурантами наукового і навчально-виховного процесу, тим збільшується рівень його результативності.

Звісно, комунікаційний зв'язок «викладач — студент» не обмежується лише науковою і навчально-виховною діяльністю, він зумовлений характером особистості як викладача, так і студента, прагненням взаємодіяти і співпрацювати, оскільки комунікація (в цьому разі розглядається як спілкування) — це складна система взаємозалежних зв'язків між викладачем і студентом.

Розвинутими формами взаємодії викладача і студента слід вважати:

- співпрацю викладача і студента в процесі наукової і навчально-виховної діяльності;
- безпосереднє спілкування викладача зі студентом не лише в аудиторії, а й поза навчальним процесом;
- регулярне проведення індивідуальних, групових і масових форм наукової і науково-виховної діяльності, зокрема наукових студентських конференцій міжнародного, всеукраїнського і регіонального рівнів;
- наявність сайту викладача, який створює сприятливі умови для спілкування та передачі інформації;

- використання можливостей Інтернету, зокрема електронної пошти, для обміну повідомленнями;

- застосування телефонного зв'язку для передачі коротких повідомлень та ін.

Педагогічне спілкування викладача зі студентами передбачає такі цілі:

- 1) інформаційну – взаємообмін навчальною і науковою інформацією;

- 2) ціннісно-орієнтаційну – передачу суспільно-значущих і професійно-важливих норм і цінностей;

- 3) спонукальну – підтримку студента, мотивацію його діяльності;

- 4) соціальну – узгодження спільних дій, зворотний зв'язок між суб'єктами педагогічної взаємодії.

Педагогічне спілкування, як особливе соціально-психологічне явище, характеризується такими функціями:

- соціально-перцептивною – сприймання і пізнання викладачем і студентом один одного;

- комунікативно-поведінковою – передача інформації та обмін соціальними ролями, організація спільної діяльності;

- емоційною – оцінне ставлення викладача до студента як особистості, експресивні реакції кожної зі сторін спілкування;

- соціальною самопрезентацією.

Таким чином, в арсеналі сучасного викладача існують багатоканальні способи комунікаційного зв'язку зі студентами. У разі необхідності він може успішно скористатися для спілкування зі своїми студентами всією системою комунікаційних каналів, засобів і способів або надати перевагу одному з них.

Сьогодні, коли йдеться про підготовку кадрів для зарубіжних країн державною мовою, варто пам'ятати про іноземного споживача інформації з українських джерел, відповідно про побудову комунікації, про особливості комунікаційного процесу.

Список використаних джерел

1. Українська періодика як феномен національної культури у формуванні «образно-емоційної пам'яті» // Засоби масової комунікації як форма бізнесу. – К., 1992. – С.21–26.

2. Сербенська О.А. Мова газети й мовотворчість журналіста в аспекті соціально-культурного розвитку суспільства: Автореф. дис. д-ра філол.наук. – К., 1992.
3. Мерзлякова О. Учителі й учні: мистецтво діалогу: семінар та тренінгові заняття психолога з педагогами. / О. Мерзлякова / Редкол.: Т.Шаповал та ін. – К.: Шк. світ, 2008. – 352 с.

Маркова О.В.

старший викладач кафедри іноземних мов та міжкультурної комунікації
Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

Шматок Т.Г.

старший викладач кафедри іноземних мов та міжкультурної комунікації
Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

ФІДБЕК ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Анотація. В статті розкривається сутність поняття та доцільність використання зворотного зв'язку як ефективного інструменту формувального оцінювання навчальних досягнень студентів закладів вищої освіти. Увага приділяється основним рівням зворотного зв'язку та ключовим елементам ефективного фідбеку, які можна застосовувати у своїй педагогічній практиці.

Ключові слова: формувальне оцінювання, оцінювання для навчання, зворотний зв'язок, ефективний фідбек, ширший зворотний зв'язок, вузький специфічний зворотний зв'язок, інформаційний зворотний зв'язок, процесний зворотний зв'язок, саморегуляційний зворотний зв'язок, гнучке навчання.

Summary. The article highlights the adaptability of feedback as an effective tool for formative assessment of the academic achievements of students in higher education institutions. It delves into the primary levels of feedback and the key elements of effective feedback, empowering you to apply it in your unique pedagogical practice.

Key words: formative assessment, assessment for learning, feedback, effective feedback, broader feedback, narrower specific feedback, informational feedback, process feedback, self-regulatory feedback, flexible learning.

Постановка проблеми та її актуальність. Потреба у постійному вдосконаленні освітньої системи сприяє новим підходам до оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти. Одним із таких підходів вважають формувальне оцінювання (formative assessment or assessment for learning), завданням якого є підвищення якості надання освітніх послуг. Актуальність запровадження такого оцінювання тісно пов'язане із реформою сучасної української освіти, основні напрямки якої представлені у Концепції нової української школи (НУШ), в Законах України «Про освіту» та «Про повну загальну середню освіту». Зокрема, в статті 17 Закону України «Про повну загальну середню освіту» вказані основні види оцінювання: «Основними видами оцінювання